

Ministerstvo životného prostredia SR
Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie
Námestie Ľudovíta Štúra 1
812 35 Bratislava

Bratislava, 28. 3. 2025

Vec: Stanovisko Klimatickej koalície k oznámeniu o strategickom dokumente posudzovanom podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov „Sociálno-klimatický plán“ (SKP)

V zmysle zákona č. 24/2006 Z. z. (ďalej “zákon”) týmto v stanovenej lehote podávame nasledujúce pripomienky, resp. návrhy k oznámeniu o vyššieuvedenom strategickom dokumente:

1) K bodu II.2. Charakter dokumentu

Navrhujeme:

- a) doplniť informáciu** o vecnom súvisi medzi sociálno-klimatickým plánom (SKP) a sociálno-klimatickým fondom (SKF),
- b) systematicky usporiadať informácie** v tomto bode, teda v úvode definovať, čo sú SKP a SKF, uviesť ich vzájomný súvis, až potom uviesť ďalšie, podrobnejšie údaje o oboch (napr. finančná alokácia, legislatívne podklady, zabezpečenie prípravy a pod.).

Odôvodnenie:

V bode II.2. (ako aj v bodoch II.3. a II.4.) predloženého dokumentu sa súbežne používajú pojmy “sociálno-klimatický plán” a “sociálno-klimatický fond”, z predloženého dokumentu však nie je zrejmý ich vzájomný vecný súvis a z neho vyplývajúci meritórny rozdiel medzi týmito pojmi. Môže tak napr. prísť k ich zamieňaniu a vzhľadom na nesystematické usporiadanie informácií v tomto bode aj k ich zmätočnému vnímaniu. Pre lepšiu zrozumiteľnosť a určitosť predloženého strategického dokumentu preto navrhujeme doplniť a usporiadať príslušné informácie, resp. pasáže textu do jednoznačnej a systematickej podoby v súlade s požiadavkami zákona.

2) K bodu II.3. Hlavné ciele

Požadujeme doplniť hlavné ciele sociálno-klimatického plánu, v zmysle Prílohy č. 2 zákona, bod II.3.

Odôvodnenie:

V bode II.3. sa uvádzajú hlavné ciele SKF, avšak hlavné ciele SKP sa tu neuvádzajú. Pritom strategickým dokumentom predloženým na posudzovanie je sociálno-klimatický plán, nie fond.

3) K bodu II.5. Uvažované variantné riešenia zohľadňujúce ciele a geografický rozmer strategického dokumentu

Požadujeme vypracovať aj variant s dočasnou priamou podporou príjmu vo výške ideálne 0 %. Ak by spracovatelia mali kapacity, navrhujeme spracovať aj variant s 15 % výškou dočasnej priamej podpory príjmu.

Odôvodnenie:

Podľa Nariadenia "náklady na opatrenia na poskytovanie dočasnej priamej podpory príjmu nesmú predstavovať viac ako 37,5 % odhadovaných celkových nákladov na plán".¹ Európska komisia v usmernení k SKP uvádza: "V súlade s odporúčaním Komisie o energetickej chudobe 2023 a sprievodným pracovným dokumentom útvarov Komisie by sa mali uprednostniť dlhodobé štrukturálne opatrenia pred krátkodobou a ad hoc priamou podporou príjmov."²

4) K bodu II.6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania

Požadujeme upraviť harmonogram prípravy a schvaľovania SKP tak, aby bol dokument predložený vláde a Európskej komisii na schválenie až po tom, ako prebehne posúdenie jeho vplyvov na životné prostredie a na základe výsledkov posúdenia bude dokument dopracovaný.

Odôvodnenie:

Harmonogram prípravy a schvaľovania SKP je nelogický z hľadiska systematického postupu. Schválenie SKP vládou SR a jeho predloženie na schválenie Európskou komisiou sa navrhuje v II. kvartáli 2025, hoci posúdenie SKP z hľadiska vplyvu na životné prostredie sa predpokladá ukončiť až v III. kvartáli 2025 a zapracovanie výsledkov posúdenia do dokumentu až v IV. kvartáli 2025. Vláda SR a EK tak majú schvaľovať strategický dokument, ktorý v tom čase nebude definitívne posúdený, a tak sa finálna podoba SKP v nadväznosti na proces jeho environmentálneho posudzovania môže ešte podstatne zmeniť. Keďže konečné schválenie Európskou komisiou sa predpokladá v IV. kvartáli 2025, potenciálna podstatná zmena dokumentu v dovedajšom období a jeho opätovné predloženie v zmenenej podobe bude pôsobiť zmätočne. To v konečnom dôsledku môže oslabiť jeho dôveryhodnosť a skomplikovať jeho schválenie Európskou komisiou.

5) K bodu II.7. Vzťah k iným strategickým dokumentom, časť Strategické rámce SR**Navrhujeme doplniť tieto strategické dokumenty:**

- a) [Stratégia adaptácie Slovenskej republiky na zmenu klímy](#) a [Akčný plán pre implementáciu Stratégie adaptácie SR na zmenu klímy](#)
- b) Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030 – Aktualizácia 2025
- c) [Národný program znižovania emisií](#) a [Kvalita ovzdušia v SR. Podklad pre Stratégiu na zlepšenie kvality ovzdušia](#)
- d) Národná rámcová stratégia podpory sociálneho začlenenia boja proti chudobe

¹ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A32023R0955>

² European Commission. 2025. [Guidance on the Social Climate Plans](#)

Odôvodnenie:

- a) Ide o zásadný strategický dokument pre problematiku adaptácie SR na zmenu klímy, ktorá tesne súvisí s témou predloženého dokumentu. Stratégia adaptácie ustanovuje inštitucionálny rámec a koordinačný mechanizmus na zabezpečenie účinnej implementácie adaptačných opatrení na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach.
- b) Riadna dokončená aktualizácia dokumentu Integrovaný národný energetický a klimatický plán na roky 2021 – 2030 je dôležitejšia ako nedokončený, teda iba čiastočne spracovaný dokument z roku 2024. Ministerstvo hospodárstva dňa 27.3.2025 [zverejnilo ďalšiu verziu](#), ktorú spracováva.
- c) Stratégia ochrany ovzdušia Slovenskej republiky do roku 2030 sa zaraďuje medzi dlhodobé strategické dokumenty s celoštátnym dosahom. Zahŕňa dva kľúčové dokumenty:
- 1. časť - [Národný program znižovania emisií](#) (pdf 5,2 MB): Návrh Národného programu znižovania emisií bol schválený uznesením vlády SR č. [103/2020](#) dňa 5. marca 2020.
 - 2. časť - Stratégia na zlepšenie kvality ovzdušia
 - Analýza SHMÚ - [Podklad pre Stratégiu na zlepšenie kvality ovzdušia](#) (pdf 5,68 MB).³
- d) Dokument sumarizuje základné východiská a ciele v oblasti sociálneho začlenenia a boja proti chudobe, pričom čerpá z európskych stratégií, strategických dokumentov SR a vnútroštátnych predpisov. Obsahuje analýzu aktuálnej situácie v oblasti chudoby a sociálneho vylúčenia, pričom identifikuje hlavné výzvy, cieľové skupiny a navrhuje kľúčové opatrenia. Ďalej stanovuje mechanizmus monitorovania a hodnotenia politík a definuje proces komunikácie so zainteresovanými stranami na zabezpečenie efektívnej implementácie stratégie.

6) K bodu III.3. Údaje o priamych a nepriamych vplyvoch na životné prostredie

6.1) Navrhujeme preusporiadať štruktúru tohto bodu nasledovne:

- a) **Odčleniť definované pozitívne a negatívne vplyvy od opisu metodického postupu** v tomto bode, konkrétne od pasáže textu začínajúcej *“Pri rozvoji akýchkoľvek ľudských aktivít je potrebné v prvom rade...”* atď.; prípadne aj zmeniť poradie príslušných pasáží textu v tomto bode s cieľom dosiahnuť logickú následnosť uvedených informácií. Vypustiť časť textu, ktorý návrh oznámenia uvádza v časti Predpokladané negatívne vplyvy, najmä vetu: *“Prvoradým parametrom ... s princípmi udržateľného rozvoja.”* Tak ako je formulovaná a prepojená na OZE je zmätočná a nesprávna.
- b) **Rozlišovať dve kategórie obnoviteľných zdrojov (OZE):**
- OZE, ktoré vyžadujú spaľovanie, najmä biomasa, a ktoré majú vplyv na kvalitu ovzdušia, biodiverzitu atď.,
 - OZE, ktoré nevyžadujú spaľovanie, napríklad tepelné čerpadlá, fotovoltické panely, solárne kolektory a veterné turbíny, ktorých využívanie znižuje environmentálne dopady.

³ Ministerstvo životného prostredia. [Stratégia ochrany ovzdušia Slovenskej republiky do roku 2030](#).

c) Nadväzne na kategorizáciu OZE uvedenú v bode b) **doplniť nasledujúci text na záver časti Predpokladané pozitívne vplyvy:**

“Zvýšené využívanie tepelných čerpadiel, fotovoltaických panelov, solárnych kolektorov, geotermálnej energie, a veterných turbín, za súčasného splnenia podmienok predpokladaných platnou legislatívou, prispieva k znižovaniu emisií oxidu uhličitého aj tuhých znečisťujúcich látok.”

Odôvodnenie:

Cieľom navrhovaných úprav je dosiahnuť systematickú, prehľadnú a zrozumiteľnú informáciu týkajúcu sa predpokladaných vplyvov na životné prostredie, ako aj relevantnú a objektívnu informáciu o OZE. Predložený dokument ako jediný negatívny vplyv uvádza “vplyv v dôsledku využívania obnoviteľných zdrojov energie” - ide o nevyvážený, nezrozumiteľný a - vzhľadom na iné vplyvy uvedené v tejto časti - aj nesystémový popis negatívnych aspektov. Odhaduje sa, že až znečistenie ovzdušia má na len Slovensku na svedomí až 5000 predčasných úmrtí ročne. Nesprávne vykurovanie domácností tuhými palivami, vrátane biomasy, zhoršuje respiračné ochorenia dýchacích ciest (napr. astma, bronchitída), srdcovocievne ochorenia (infarkty, nepravidelný pulz), rozvoj nádorových ochorení a to najmä v zraniteľných lokalitách a domácnostiach v energetickej chudobe.

6.2) Žiadame zosúladiť časť Predpokladané pozitívne vplyvy s usmernením Európskej komisie pre princíp výrazne nenarušiť (DNSH) v rámci Nariadenia o Sociálno-klimatickom fonde⁴, konkrétne vypustením formulácie “zvýšenie podielu zhodnocovaných odpadov”.

Odôvodnenie:

Spaľovne odpadov aj vykurovanie odpadom sú aktivity v priamom rozpore s usmernením Európskej komisie pre princíp výrazne nenarušiť (DNSH) v rámci Nariadenia o Sociálno-klimatickom fonde. Aktivita výrazne naruší “...- obehové hospodárstvo vrátane predchádzania vzniku odpadu a recyklácie, ak vedie k významnej neefektívnosti pri používaní materiálov alebo pri priamom alebo nepriamom využívaní prírodných zdrojov, alebo ak významne zvyšuje vznik, spaľovanie alebo zneškodňovanie odpadu, alebo ak dlhodobé zneškodňovanie odpadu môže spôsobiť významné a dlhodobé poškodenie životného prostredia.”.⁵

6.3) Žiadame doplniť do časti Predpokladané negatívne vplyvy:

- a) možný nárast stavebnej činnosti,
- b) nárast spotreby elektromobilov s odlišením individuálnej automobilovej dopravy a verejnej osobnej dopravy .

Odôvodnenie:

- a) Ide o emisne náročnú aktivitu (spotreba cementu a iných stavebných hmôt), ktorá taktiež môže ohrozovať životné prostredie v lokalitách, kde sa bude stavať. Preto je vhodné v rámci opatrení SKP preferovať rekonštrukcie pred novými stavbami.
- b) Elektrifikácia verejnej osobnej dopravy je niekoľkonásobne efektívnejším opatrením s vyššou hodnotou za peniaze ako podpora elektrifikovanej individuálnej automobilovej

⁴ European Commission. 2025. Technical guidance on applying the ‘do no significant harm’ principle under the Social Climate Fund Regulation,

⁵ European Commission. 2025. Technical guidance on applying the ‘do no significant harm’ principle under the Social Climate Fund Regulation,

dopravy. Navyše, pri preferovaní individuálnej automobilovej dopravy bude pokračovať aj neudržateľné obsadzovanie verejného priestoru autami.

7) K bodu III.4. Vplyv na zdravotný stav obyvateľstva

Žiadame doplniť ako predpokladané pozitívne vplyvy zlepšenú tepelnú pohodu ľudí zraniteľných sociálnych skupín a následne zlepšenie, prípadne minimálne nezhoršenie ich zdravotného stavu.

Odôvodnenie:

V rámci čerpania prostriedkov zo Sociálno-klimatického fondu je potrebné hľadať riešenia v zmysle vyhlášky Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 259/2008 z 18. júna 2008 (časová verzia predpisu účinná od 01.06.2017) **o podrobnostiach o požiadavkách na vnútorné prostredie budov a o minimálnych požiadavkách na byty nižšieho štandardu a na ubytovacie zariadenia**. Dôležité je zabezpečiť u sociálne zraniteľných skupín minimálne štandardy pre pobyt osôb v bytových budovách a nebytových budovách (alebo v ich častiach) pre dlhodobý pobyt ľudí. Tieto štandardy zahŕňajú okrem iného:

- teplotu vzduchu
- tepelno-vlhkostnou mikroklimu,
- komplexné pôsobenie tepla, vlhkosti a prúdenia vzduchu, ktoré je súčasťou celkovej mikroklimy vnútorného prostredia budovy,
- vetranie a obeh vzduch
- minimálne štandardy vnútorného vybavenia, a hygieny

Plnenie týchto kritérií môže mať výrazný dosah na zdravotné aspekty obyvateľov zo sociálne zraniteľných domácností a klientov ubytovacích zariadení.

8) K bodu III.5. Vplyvy na chránené územia

Žiadame preformulovať v súlade so znením bodu III.3.

Odôvodnenie:

Ako uvádzame v pripomienkach v bode 6), vplyvy na životné prostredie môžu byť aj pozitívne aj negatívne, v závislosti od konkrétnych zdrojov energie a dopravnej záťaže v príslušnej lokalite. Z tohto dôvodu, ako aj s ohľadom na polohu a charakter každého príslušného chráneného územia, nie je možné a priori stanoviť, že "SKP nevytvára predpoklad negatívnych vplyvov na chránené územia" - tieto vplyvy musia byť posúdené diferencovane.

9) K bodu III.6. Možné riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu

Požadujeme doplniť a prepracovať v súlade s odôvodnením (nižšie).

Odôvodnenie:

V tomto bode sa uvádza len nedostatočné konštatovanie: "*Príprava SKP nebude spojená s environmentálnymi rizikami. V tomto štádiu posudzovania nemožno predpokladať žiadne riziká.*"

Uplatňovanie strategického materiálu, ktorý definuje čerpanie 1,6 - 1,9 miliardy eur, v praxi bude mať oveľa vyššie dosahy ako jeho príprava. Príkladmi môžu byť nesprávne nastavená podpora vedúca k nadmernému využívaniu biomasy na vykurovanie, využívanie budov s nedostatočnými tepelnotechnickými vlastnosťami, nadmerné využívanie individuálnej automobilovej dopravy a pod.

Vzhľadom na bod II.6. Vecný a časový harmonogram prípravy a schvaľovania sme presvedčení, že riziká súvisiace s uplatňovaním strategického materiálu je možné predpokladať a vyhodnotiť.

10) Zároveň týmto informujeme, že v zmysle § 3 ods. r) zákona Klimatická koalícia ako skupina právnických osôb je verejnosťou, ktorá sa zúčastňuje pripomienkovania v rámci zákonného procesu.

S pozdravom,

Lucia Szabová
koordinátorka
Klimatická koalícia

Kontakt:

- Zuzana Fialová - zuza.fialova@klimatickakoalicia.sk , 0918 689 882
- Juraj Melichár - melichar@priateliazeme.sk, 0902 264 332
- Ľubica Trubíniová - lubica.trubiniov@gmail.com, 0905 271 888

"Sme platforma 18 slovenských environmentálnych organizácií. Naším cieľom je presadzovanie riešení, ktoré sú udržateľné ekologicky aj ekonomicky a súčasne prispievajú k spravodlivejšiemu fungovaniu našej spoločnosti."